

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป รายละเอียดได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอน ขนาดของสถานศึกษา และวิทยฐานะของครูผู้สอน

สมมติฐาน

1. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะ และไม่มีวิทยฐานะมีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 794 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 266 คน ได้มาจาก

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane' (1973 : อ้างถึงในผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์, 2546 : 104) หากกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนของประชากรตามขนาดสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีจับฉลากโดยการสุ่มแบบไม่คืนกลับ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 266 คน จากครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วยประสบการณ์ของครูผู้สอน ขนาดของสถานศึกษา และวิทยฐานะของครูผู้สอน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอดีตของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งที่ผู้อื่นทำได้เป็นอย่างดีของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพภายในองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 43 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.982 โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด, 4 หมายถึง สถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก, 3 หมายถึง สถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง, 2 หมายถึง สถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แนะนำตัวผู้วิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ส่งแบบสอบถามคืนหลังจากได้รับแบบสอบถามแล้ว 15 วัน โดยส่งที่ศูนย์เครือข่ายของโรงเรียน หรือส่งคืนกลับผู้วิจัยโดยตรง หลังจากนั้นผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อประมวลผล และหาค่าสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอน ขนาดของสถานศึกษา และวิทยฐานะของครูผู้สอน โดยการวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ลงในตาราง

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการพัฒนารองคํการแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปตตานี เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมและรายด้าน แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งดัดแปลงจากแนวคิดของ วัน เดชพิชัย (2535 : 531-532) โดยแปลความหมายดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนารองคํการแห่งการเรียนรู้มากที่สุด
3.51 – 4.50	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนารองคํการแห่งการเรียนรู้มาก
2.51 – 3.50	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนารองคํการแห่งการเรียนรู้ปานกลาง
1.51 – 2.50	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนารองคํการแห่งการเรียนรู้่น้อย
1.00 – 1.50	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนารองคํการแห่งการเรียนรู้่น้อยที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับการพัฒนารองคํการแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปตตานี เขต 3 ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอน และขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F – test) เมื่อพบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน จะนำไปทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (Scheffe's Method) และวิทยฐานะของครูผู้สอนต่างกันโดยการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่อิสระจากกัน (Two Independent Samples Test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปตตานี เขต 3

1.1 ประสบการณ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี รองลงมา มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 5-10 ปี และมีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี

1.2 ขนาดของสถานศึกษาของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามลำดับ

1.3 วิทยฐานะของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาไม่มีวิทยฐานะมากกว่าครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะ

2. ผลการศึกษาระดับการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวมรายด้าน และรายข้อ สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ และผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลทางด้านสถิติในการประกอบการตัดสินใจต่ำกว่าข้ออื่นๆ

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ และผู้บริหารสถานศึกษาพยายามแสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอดีต ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนพร้อมจะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ และผู้บริหารสถานศึกษานำข้อผิดพลาดที่เกิดจากบุคคลหรือหน่วยงานมาปรับใช้ให้เป็นประสบการณ์การเรียนรู้สร้างสรรค์ต่ำกว่าข้ออื่นๆ

2.5 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งที่ผู้อื่นทำได้เป็นอย่างดี ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาตื่นตัวและหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อนำองค์การสู่จุดหมายที่กำหนด และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้บุคลากรไปศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ และผู้บริหารสถานศึกษานำบุคลากรไปศึกษาดูงานยังแหล่งเรียนรู้หรือองค์กรอื่นที่มีความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ต่ำกว่าข้ออื่นๆ

2.6 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในองค์การ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถ และมีทักษะในการติดต่อสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสูงกว่าข้ออื่นๆ และผู้บริหารสถานศึกษาใช้การสื่อสารเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมขององค์การที่มีความเชื่อถือไว้วางใจ

ซึ่งกันและกันต่ำกว่าข้ออื่นๆ

3. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้สถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ขนาดสถานศึกษา และวิทยฐานะของครูผู้สอน สามารถสรุปได้ว่า

3.1 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี, ตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3.2 ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ และด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพภายในองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ในด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ และด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนในด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพภายในองค์กร ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่

3.3 ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะ และไม่มีวิทยฐานะ มีทัศนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษามีการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ประวัติ ขุนทวี (2548 : 70) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะ องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี พบว่า ภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนะต่อลักษณะองค์การแห่งการ เรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับ อำนวนย คงสาคร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทในการพัฒนาโรงเรียน ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการพัฒนา โรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อินทิตรา ฉายแก้ว (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุรินทร์ 6 บทบาท คือ บทบาทการกำหนดนโยบาย บทบาทการ สนับสนุนส่งเสริม บทบาทการอำนวยความสะดวก บทบาทการประสานงาน บทบาทการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และบทบาทการกำกับ นิเทศ ติดตามประเมินและรายงานผล ใน 3 ด้าน คือ ด้านการ บริหารความรู้ ด้านการจัดระบบสารสนเทศในองค์การ และด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงใน องค์การ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกบทบาท และทุกด้าน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ ครูผู้สอนอาจมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้รับการพัฒนาตามโครงการยกระดับคุณภาพครูและ ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2553-2555 และเพิ่ง จะผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 2 อีกทั้งในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแข่งขันในทุกๆ ด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการ พัฒนาผู้บริหารเอง และบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ นำไปสู่การจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตาม มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคม การจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความ มั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ในการปฏิบัติหรือการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ ร่วมกันกำหนดไว้นั้น และเป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชกฤษฎีกา (2547 : 4) ที่ให้ส่วน ราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อยู่เสมอ และเมื่อทุกคน ในองค์การหรือสถานศึกษาได้นำทฤษฎีองค์การแห่งการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ใช้เป็นเป้าหมายในการ พัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพด้านการบริหารและการจัด การศึกษา รวมทั้งคุณภาพด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้บรรลุผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อ ปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูผู้สอนมองว่าการพัฒนาองค์การ แห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ผลการวิจัย พบว่า ระดับการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่เสนอของครูผู้สอน ด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ตามที่เสนอของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ศักดา มัชปาโต (2550 : 77) ได้วิจัยเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ในด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับ อำนวย คงสาคร (2550 : 65-66) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตบวรวิทย์บางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความคิดเชิงระบบอยู่ในระดับมากทุกข้อ

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก ครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารตระหนัก และวางแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2539 : อ้างถึงใน จุมพล พูลภัทรชีวิน และคณะ, 2553 : 27) กล่าวไว้ในการวิเคราะห์บริบท : ความท้าทายของการบริหารการศึกษาในอนาคต ว่า วิธีการคิดอย่างมีระบบ มีเหตุมีผล ทำให้ผลของการคิด หรือผลของการแก้ปัญหาที่ได้นั้นมีความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว วิธีการคิดอย่างมีระบบ จะเป็นหนทางไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ถ้าองค์กรนั้นๆ นำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และยึดหลักให้พนักงานภายในองค์กร ตระหนักในการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการฝึกอบรมการเรียนรู้ของพนักงานแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ของทีมงาน ทำให้เกิดการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นทีม (Team Learning) ดังนั้นจึงทำให้ระดับการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่เสนอของครูผู้สอน ด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ตามที่เสนอของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ ตามที่เสนอของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับ พรทิพา วันตา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในด้านความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) อยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยนี้มีความใกล้เคียงกับจักรกริช อินทพันธ์ (2551 : 84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนดาราวทยา ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการทดลอง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ พัฒนาการตนเองสม่ำเสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

มีการทดลองแนวทางใหม่ๆ ในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้ กระตุ้นให้คิดหรือสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และการ แข่งขันกันของโรงเรียน โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้า เรียนในโรงเรียนเอกชนในพื้นที่ สอดคล้องกับที่ อุทุมพร จามรมาน และคณะ (2553 : 16) ที่ได้รับบุ ษบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นจะต้องมีทักษะที่เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาและพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพ ทักษะที่สำคัญได้แก่ การมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์เชิงระบบ มีหัวคิดก้าวหน้า กล้าคิดหาสิ่งใหม่ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ ติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือทิศทาง การศึกษาทั้งในเชิงลึก เชิงกว้างและมองไกล รวมถึงการใฝ่รู้ในด้านเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร อนาคตศึกษา จิตวิทยา การเมือง เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น และนพพงษ์ บุญจิตรตุลย์ (2551 : 91) ซึ่งได้นำเสนอตามหลักการและแนวคิดของ Daniel E. Griffiths ประกอบด้วย ผู้นำในฐานะผู้มีความคิดริเริ่ม ผู้จัดการปรับปรุงแก้ไข ผู้ให้การยอมรับนับถือ ผู้ให้การช่วยเหลือ เป็นผู้พูดที่เก่ง เป็นผู้ประสานงานที่ดี เข้าสังคมได้ดี เป็นนักเปลี่ยนแปลง และผู้นำ ในฐานะผู้วางพื้นฐานหรือควบคุมมาตรฐานทางพฤติกรรมให้กับผู้อื่น ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอน มองว่าการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ ตามที่ศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาทั้งภาพรวม และรายช้อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอดีต ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของ ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ ของตนเองและอดีต ตามที่ศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวใกล้เคียงกับ อินทริธา ฉายแก้ว (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุรินทร์ ด้านการบริหารความรู้ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก ครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการ บริหารสถานศึกษาโดยยึดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอดีต คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) โดยเริ่มจากผู้บริหารเองเป็นผู้ริเริ่ม สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในองค์การ อีกทั้งสถานศึกษามีการจัดองค์การ โครงสร้าง ระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์การอย่างเป็น ระบบครบวงจร มีการบริหารงานและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มีระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และการรายงานผลการประเมินตนเองซึ่งถือเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ ของตนเองและอดีต ซึ่งสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2553 : 28-29) ได้มีแนวการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไว้ว่า การประเมินคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการ ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทำโดย บุคลากรภายในหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการ บริหารจัดการ เพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าบรรลุ เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ นำผลการประเมินไปแก้ไขข้อบกพร่องได้

ทันที เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) การประเมินภายในถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาหรือการประเมินตนเอง (Self-Evaluation) จากการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถสรุป และจัดทำรายงานผลการประเมินภายในของสถานศึกษา และถือเป็นการรายงานประจำปีของสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลายเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำทลายความสามารถของผู้บริหาร คือทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาทุกคนสามารถจัดการความรู้ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอดีต ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอนมองว่าการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง และอดีตตามที่เสนอแนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาภาพรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งที่คุณอื่นทำได้เป็นอย่างดี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งที่คุณอื่นทำได้เป็นอย่างดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวมมาก ผลการวิจัยดังกล่าวใกล้เคียงกับ จำเริญ จิตรหลัง (2550 : 149-150) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัย การจัดการความรู้ที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้ มีระดับปัจจัยการจัดการความรู้ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก ครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความตื่นตัวต่อการพัฒนาตนเองและองค์กร เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากกระแสแห่งยุคที่ข้อมูลข่าวสารแพร่สะพัดอย่างรวดเร็ว ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อองค์กร และบุคลากรในองค์กร ทำให้ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องศึกษาด้วยการดูตัวอย่างจากองค์กรเดียวกันหรือต่างองค์กร รวมทั้งส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานยังหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งมีการพัฒนาที่เป็นที่ยอมรับหรือมีความเป็นเลิศในด้านใดด้านหนึ่ง (Best Practice) และครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรินทร์ ไชยสมบัติ (2550 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยชี้ให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่จะสร้างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อการมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ การสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรมีกิจกรรมทัศนศึกษาหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นเลิศในด้านต่างๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอนมองว่าการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งที่คุณอื่นทำได้เป็นอย่างดี ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในองค์กร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในองค์กร ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ทั้งภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัย

ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ มูเธียร์่า ยามู (2553 : 94-95) การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยมีความใกล้เคียงกับ พัทธินทร์ ไชยสมบัติ (2550 : 60) พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยชี้ให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่จะสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านสมรรถนะพื้นฐานหลักของการเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ 3 ลำดับแรก คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา มีน้ำใจเป็นประชาธิปไตย

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก ครูผู้สอนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความตื่นตัวต่อการพัฒนาตนเอง และองค์การเพื่อให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ยุรพร ศุภรัตน์ (2552 : 260-262) ได้สรุปการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สนับสนุนองค์การแห่งการเรียนรู้ไว้อย่างน่าสนใจ คือ เป็นการสื่อสารที่สมาชิกในองค์การมีอิสระ เปิดกว้าง และมีการแบ่งปันกันระหว่างสมาชิกในองค์การ เป็นการสื่อสารที่มีความรวดเร็ว ชัดเจน และมุ่งไปสู่เนื้อหาที่เป็นประเด็นสำคัญ การสื่อสารในองค์การเพื่อการเรียนรู้จะคาดหวังการมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นและยอมรับความขัดแย้งนั้นถือว่าข้อผิดพลาดเป็นโอกาสของการเรียนรู้ เป็นการสื่อสารเพื่อให้พนักงานเกิดความเต็มใจที่จะแบ่งปันความคิดและข้อคิดเห็นต่างๆ และส่งผลให้เกิดความรู้ใหม่ หรือความรู้ที่ลึกซึ้งกว่าเดิม เป็นการสื่อสารภายใต้สภาพแวดล้อมขององค์การที่มีความเชื่อถือว่าไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารกระตุ้นให้เกิดการแบ่งปันความรู้ การให้พนักงานได้มีส่วนพูดคุย แบ่งปันความคิด และได้แสดงความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์การ มีการสื่อสารวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายไปยังสมาชิกทุกคนในองค์การ เพื่อให้สมาชิกทุกคนในองค์การมีความมุ่งมั่นในการทำงานและเดินทางไปในทิศทางเดียวกัน มีการนำวิธีการสื่อสารที่หลากหลายตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอนมองว่าการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการถ่ายทอดความรู้ อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในองค์การ ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอน ขนาดของสถานศึกษา และวิทยฐานะของครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ มูเธียร์่า ยามู (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ไม่แตกต่างกัน

การวิจัยเป็นเช่นนี้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มองว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้รับการพัฒนาตามโครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2553-2555 และเพิ่งจะผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 2 ซึ่งส่งผลให้เห็นการพัฒนาสถานศึกษาอย่างชัดเจน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 52) ระบุว่า ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ส่งเสริมให้หน่วยงานมีการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณ และจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งเป็นบุคลากรในสถานศึกษาที่รับรู้และเข้าใจในการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยที่สถานศึกษาและบุคลากรตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาต่างก็ต้องการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ประกอบกับสถานศึกษาในแต่ละแห่งได้จัดทำรายงานการประเมินตนเองเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี ทำให้ครูผู้สอนรับรู้และเข้าใจถึงคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นถึงแม้ว่าครูผู้สอนจะมีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกันแต่มีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ในด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ และด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพภายในองค์กร ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และผลการวิจัยดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับ สมคิด ชุมชุมพร (2549 : 91) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งได้จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มูเฮียรา ยามู (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนคติของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก ครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมองว่าการบริหารในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันย่อมมีบริบทที่แตกต่างกัน จำนวนนักเรียนส่งผลต่อการจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทรัพยากรที่นำมาใช้ และการบริหารจัดการ เป็นเหตุให้การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ และด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพภายในองค์การ พบว่า มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ มูเฮียร์่า ยามู (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวมแตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากครูผู้สอนมองว่า ผู้บริหารมีการประยุกต์ทฤษฎีที่เน้นคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ ดังที่ ญัฎฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ (2546 : 72-75) และ วีระพล บดีรัฐ (2543 : 7) ได้เสนอแนวคิดตามทฤษฎีระบบของ Deming's Circle และในปัจจุบัน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 15) ได้ให้ข้อเสนอแนะ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ซึ่งกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษามี 4 ข้อ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ จาก 4 ประเด็นหลักนี้ ในข้อแรกคือการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ มีมาตรการหลักที่สำคัญ คือ แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาที่ด้อยคุณภาพ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ รัฐบาลในยุคนี้ยังมีนโยบายในการสร้างความเสมอภาคให้เกิดขึ้นใน ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอนมองว่าการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่

2.3 สมมติฐานข้อที่ 3 ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะ และไม่มีวิทยฐานะมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มูเฮียร์่า ยามู (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ครูที่มีวิทยฐานะ และไม่มีวิทยฐานะมีทัศนคติต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนมองว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้รับการพัฒนาตามโครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ และมีการอบรมพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ และในปัจจุบันสามารถผู้บริหารเองยังศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังที่ ประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกกระตุ้น และสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกระดับ ซึ่งคนในองค์กรสามารถขยายขอบเขตความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง และพร้อมเพรียงกัน ทั้งองค์กร เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่างๆ ต้องการอย่างแท้จริง ให้อิสระในการคิดสิ่งใหม่ๆ ได้รับการยอมรับเอาใจใส่ เป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการเรียนรู้ร่วมกัน แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของตนเองและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ นั้นผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกระดับ และต้องเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะ และไม่มีวิทยฐานะ เมื่อเปรียบเทียบการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีผลไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการแก้ปัญหา อย่างมีระบบ ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอดีต ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งที่คุณอื่นทำได้เป็นอย่างดี และด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แม้ว่าผลการวิจัยทั้งในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก แต่ในทุกด้านยังมีจุดอ่อนที่ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและพัฒนาตามลำดับดังนี้

1.1 ด้านการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ข้อมูลทางด้านสถิติในการประกอบการตัดสินใจ

1.2 ด้านการทดลองแนวทางใหม่ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพยายามแสวงหา นวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารงาน

1.3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอดีต ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำข้อผิดพลาดที่เกิดจากบุคคลหรือหน่วยงานมาปรับใช้ให้เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์

1.4 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งที่คุณอื่นทำได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำบุคลากรไปศึกษาดูงานสถานศึกษาหรือองค์กรอื่นๆ ที่มีความเป็นเลิศในด้านต่างๆ (Best Practice) และพยายามบริหารจัดการสถานศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศในด้านต่างๆ

1.5 ด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรใช้ การสื่อสารเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมขององค์กรให้เกิดความเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

Prince of Songkla University
Pattani Campus